

Богдан Володимирович ДЕРЕВ'ЯНКО,

доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри цивільно-правових дисциплін та банківського права
Української академії банківської справи
Національного банку України (м. Суми),
вул. Петропавлівська, 57, м. Суми, 40000,
DEL2000@i.ua

УДК 346.93

ПЕРІОДИЗАЦІЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ ГОСПОДАРСЬКИХ ТА ІНШИХ СУДІВ

Визначено вісім основних історичних етапів правового забезпечення діяльності органів, що забезпечують виконання рішень господарських та інших судів на території України від часів Київської Русі дотепер: етап Київської Русі та середньовічних руських князівств; етап регулювання законодавством князівств руських, Литовської держави, Речі Посполитої; етап часів від входження українських земель до складу Російської імперії до реформування судової системи Катериною II; етап з кінця XVIII до кінця XIX ст., коли контроль виконання судових рішень здійснювався поліцейськими органами; етап від 1860-х до 1917 років, протягом якого було утворено схожу на сучасну систему виконання судових рішень й інститут судових приставів; етап від 1917 року до початку 60-х років XX століття, коли державні виконавці підпорядковувалися суддям; етап від початку 1960-х до початку 1990-х років, коли було сформовано систему примусового виконання рішень судових та адміністративних органів; етап від набуття Україною незалежності, протягом якого з'явилося українське законодавство і було проведено реформи. Виявлено характерні ознаки етапів та особливості у законодавстві про виконавче провадження різних часів.

Ключові слова: історико-правовий етап, правове забезпечення, господарський суд, Київська Русь, законодавство, виконавче провадження.

Значення належного виконання судових рішень на сьогодні переоцінити важко, адже завдяки його ефективності підвищується авторитет державної влади та державних органів (державної служби) взагалі. Так само важливе значення належить дослідженню історичного розвитку, оскільки діалектика попередніх періодів сприятиме прогнозуванню подальшого адміністративно-правового регулювання діяльності органів з виконання судових рішень. У свою чергу, поступальний розвиток законодавства та адміністративного регулювання має сприяти приведенню вітчизняної законодавчої бази до рівня, що надасть передумови для вступу нашої країни до ЄС та інших впливових організацій, а також до довгоочікуваного виходу із серії тривалих економічних криз. На наш погляд, вирішення цих завдань неможливе без встановлення чіткої та прозорої історико-правової системи виконання рішень судів, а також інших виконавчих документів, що підлягають виконанню ДВС України. Саме забезпечення своєчасного та повного виконання рішень свідчить про ефективність та дієздатність державної влади вирішувати соціальні та економічні питання.

Дослідженню питань правового забезпечення виконання рішень господарських та інших судів присвячували увагу українські вчені: Н. Абрамов, А. Авторгов,

М. Амельченко, В. Анохін, Ю. Білоусов, Д. Валєєв, С. Васильєв, В. Вандишев, Е. Васьковський, Д. Дернова, Г. Джумагельдієва, І. Кананович, О. Кузьменко, З. Клепай, А. Коритін, А. Корсак, Л. Ніколенко, А. Петраш, І. Решетнікова, Л. Скомороха, І. Темкіжев, В. Тертишников, Д. Фіолєвський, С. Фурса, Ю. Шемшученко, М. Штефан, М. Шупеня, С. Щербак та ін., проте значна кількість проблем у цьому процесі залишається. Для подолання цих проблем необхідно вживати комплекс методів. Для визначення таких методів необхідно визначити історію правового регулювання досліджуваного виду діяльності.

Мета статті полягає у визначенні історико-правових етапів правового забезпечення діяльності органів з виконання рішень господарських та інших судів України і виявлення їх характерних ознак.

Нас цікавить визначення ролі органів виконання судових рішень у ході виконавчого провадження на різних етапах історичного розвитку. Вказана проблема аналізується у тісному взаємозв'язку зі всією політикою держави, адже головним критерієм дієздатності державної влади є повне і своєчасне виконання її рішень. Тільки при виконанні її рішень, а особливо рішень судів, політика держави може вважатися ефективною.

Значення виконання судових рішень, стадії виконавчого провадження, Державної виконавчої служби (далі — ДВС) України та аналогічних органів необхідно визначити через історичний розвиток. Періодизація розвитку у минулому дозволить обрати способи розвитку у майбутньому.

Інститут виконання судових рішень, у тому числі примусового, в Україні має багатовікову історію, і на всіх її етапах зміст діяльності органів виконання судових рішень складався у примусовому виконанні передбачених законом юридичних актів і відновленні прав та інтересів стягувача (громадян, суб'єктів господарювання, держави) у формі виконавчого провадження й інших формах. Змінювалися завдання, які ставали перед інститутом судових приставів, форми виконання, але мета примусового виконання залишалася незмінною.

Джерела інституту виконання судових рішень беруть початок від пам'ятки українського давньоруського права — Руської Правди. Цей акт середньовічного законодавства містив у собі інститути, що передбачали захист не лише приватних, але і публічних інтересів. У Руській Правді домінування штрафних санкцій над смертною карою, тілесними ушкодженнями та продажем у рабство було беззаперечним — майже 85 % [1, с. 26]. Виконання судового рішення з метою забезпечення інтересів одного громадянина (сторони у справі) одночасно забезпечувало авторитет князівської влади й утверджувало державну владу. Відповідно до норм Руської Правди вже у Київській Русі при князівському суді були люди, в обов'язок яких входило забезпечення виконання рішень князя. Такі люди називалися дитячі, емці, мічники, ябетники [2, с. 266–267]. У договорі Великого Новгороду з братом О. Невського — великим князем Ярославом Ярославовичем у 1270 році зазначалося, що виконання рішень судів покладається на приставів. Згідно із вказаним договором судові пристави Великого Новгороду виконували судові рішення, ловили боржників за вимогами стягувачів і забезпечували явку викликами осіб до суду. Пристави були службовими особами і призначалися на службу князем [3, с. 94]. Крім того, з метою виконання рішень судів у Київській Русі, а після її розпаду — в окремих князівствах, Литовській державі, Речі Посполитій у межах кордонів теперішньої України діяли особливі суди для торговельного стану. Їх діяльність закріплювалася Статутною грамотою Новгородського князя Всеволода Мстиславича, даною у 1135 році Церкві Святого Іоанна Предтечі на Опоках, Статутною белозерською грамотою 1488 року, Статутною грамотою князя Олександра, даною Смоленській землі у 1505 році. Згідно із Судебником Івана III 1497 року виконання рішень покладалося на приставів, надольщиків, а інколи — і на стягувачів. Уложення 1649 року визначило пристава виконавцем судових рішень і прямим підлеглим воєводи [3, с. 94]. Першу спробу утворення постійно діючого суду для купецтва в 1667 році започаткував цар

Російської імперії Олексій Михайлович, а з 1721 року при Петрові I з'явився Головний магістрат, що розглядав торговельні справи.

Згідно з європейським досвідом 12 грудня 1717 р. Петром I було видано указ, який передбачав реформування органів виконання судових рішень. А на Лівобережній Україні на початку XVIII століття функції виконавчого провадження здійснювали посильні суду, які прибували до місця виконання рішення про стягнення майна у присутності не менше трьох шляхтичів, яких запрошувала управнена сторона. Пізніше старшим державним виконавцем на території України стає возний [3, с. 94–95].

Способів забезпечення виконання рішень було достатньо: продаж рухомого і нерухомого майна; правіж — “вибивання” боргів різкими або батогами; видача головою до викупу — видання боржника кредиторю для відпрацювання боргу; відрахування із жалування військових осіб та ін. [3, с. 95]. Ще й донині у Кам'янець-Подільській фортеці збереглася яма, до якої саджали боржника і тримали до тих пір, поки родичі або інші особи не сплачували його борги. Цією ямою місцеві екскурсоводи нагадують туристам про необхідність сумлінного виконання своїх боргових зобов'язань.

На відміну від Петра I, Катерина II у другій половині XVIII століття відтворила посади приставів. Проте їхню компетенцію було переглянуто у порівнянні із традиційною. Із 1775 по 1862 роки примусове виконання судових рішень було покладене на капітана-ісправника, який очолював повітовий підрозділ поліції. Згідно зі Статутом благочиння 1782 року органи виконання судових рішень Російської імперії називалися управами благочиння [3, с. 95]. Враховуючи ті часи, а також те, що виробничі відносини у тогочасній Російській імперії були навіть не капіталістичними, а відстало-феодальними, можна цілком виправдати примусове виконання судових рішень органами поліції. Більше того, сучасний стан виконання рішень судів в Україні дає привід говорити як максимум про необхідність розширення повноважень державних виконавців і як мінімум про посилення їх взаємодії з СБУ, прокуратурою, ОВС, збройними силами та іншими органами та їх посадовими особами.

Після проведення Олександром II масштабної судової реформи у 1864 році набув розвитку інститут судових приставів. Початок цієї реформи було покладено в 1860 році прийняттям Закону “Про судових слідчих”. Ця подія була першим кроком до початку судової реформи. Наступним кроком на шляху створення чіткої та прозорої системи виконання судових рішень стало затвердження Олександром II 27 вересня 1862 р. низки законів із судоустрою: Судебник, Судовий статус, “Судові пристави й правила виконавчого провадження за судовим статутом”. Саме цей день вважається днем організації судової поліції, або служби судових приставів [3, с. 95–96]. Відповідно до вищезгаданої реформи судовий пристав був посадовцем при окружних судах та судових палатах, службовим обов'язком якого було виконання постанов суду з доставки позивачам, відповідачам, підсудним та свідкам судових повісток, примусове приведення у судове засідання підсудних, підтримання порядку під час судового засідання, примусове виконання рішення цивільного суду.

Таким чином, інститут судових приставів, який був відтворений внаслідок судової реформи кінця XIX ст., значно підвищив якість та ефективність виконання судових рішень. Він проіснував до 1917 року, характеризуючись ефективним виконанням покладених на нього завдань. А методи виконання певною мірою відповідали духу часу.

Зі зміною влади у 1917 році були спроби реформування судової системи в УНР: 9 липня було проголошено Декларацію Генерального секретаріату, в якій поряд із визначенням його загальних функцій як виконавчого органу влади окреслювалися завдання Секретаріату судових справ; 15 грудня прийнято Закон “Про утворення Генерального суду”, який визначав цей орган тимчасовим судовим органом в УНР до прийняття Конституції [4, с. 19–20]; 23 грудня було прийнято Закон “Про умови обсаджування і порядок обрання суддів Генерального та апеляційного судів”; 29 квітня 1918 р. було ухвалено Конституцію УНР, розділ VI якої “Суд Української Народної

Республіки” мав на меті реформування судової та виконавчої системи [5, с. 51–54]. Проте через короткий строк існування УНР судової реформи не відбулося.

Після утворення СРСР політичні, правові, економічні та суспільні відносини було реформовано, а судову систему, створену за часів Російської імперії, було знищено. Серед НПА, що врегульовували відносини у сфері виконання судових рішень у радянський період, слід відзначити “Наказ судовим виконавцям”, виданий Наркомюстом УРСР у 1927 році, та Інструкцію Народного комісаріату юстиції СРСР 1939 року “Про порядок виконання рішень”, що є першими документами, які регламентували діяльність органів виконання судових рішень у СРСР [3, с. 97; 6].

Надалі порядок виконання судових рішень регламентувався Законом СРСР “Про судоустрій СРСР, союзних і автономних республік” від 16 серпня 1938 р. [7] та Положенням про Наркомат юстиції УРСР від 27 грудня 1939 р. [8, с. 18]. Попередньо названий Закон 1938 року пізніше було замінено Законом СРСР “Про затвердження основ законодавства про судоустрій Союзу РСР, союзних і автономних республік” від 25 грудня 1958 р. [9].

З початком Великої Вітчизняної війни Верховний Суд УРСР припинив роботу, перебуваючи в евакуації до березня 1943 року, а з 5 січня 1944 р. відновив свою діяльність [10, с. 128]. Місцеві суди також не працювали; виконання судових рішень не здійснювалося.

30 квітня 1955 р. було видано наказ Президії Верховної Ради СРСР від “Про порядок призначення судових виконавців” [11], а 30 червня 1960 р. прийнято Закон УРСР “Про судоустрій Української РСР” [12]. Характерною рисою усіх останніх актів була наявність у них статей, що покладали виконання рішень, ухвал та постанов на судових виконавців, які підпорядковувалися суду.

Отже, на основі розглянутого можна зазначити, що:

— первинні основи законодавства про виконання рішень судових та адміністративних органів було закладено у давньофеодальній пам’ятці законодавства Київської Русі — Руській правді Я. Мудрого та у Статутній грамоті Новгородського князя Всеволода Мстиславовича 1135 року. У той час спеціальні князівські службовці — дитячі, емці, мічники, ябетники забезпечували виконання рішень князя, у т.ч. і рішень судових спорів;

— після входження України до складу Російської імперії і до початку XVIII століття виконання судових рішень здійснювали спеціальні державні службовці — пристави;

— особливістю нормативного регулювання та діяльності органів із забезпечення виконання судових рішень є їх постійне реформування: а) на початку XVIII ст. царем Петром I; б) у кінці XVIII ст. імператрицею Катериною II; в) у кінці XIX ст. царем Олександром II; г) після 1917 року новою владою; р) у 80–х роках XX ст. в період “перебудови”; д) у 1990–х роках під час розбудови правової системи України; е) у 2005 році у зв’язку зі спробою покращити показники роботи ДВС України; є) на сучасному періоді розвитку права та господарської системи України.

Слід сказати, що у радянський період постійним реформуванням та реорганізаціям було піддано і саму систему юстиції в УРСР (у 1919, 1936, 1946 роках). Змінювалися назви головного органу управління в системі юстиції, розширювалися та упорядковувалися його повноваження. У 1963 році Мін’юст було взагалі ліквідовано з передачею його функцій юридичній комісії при Раді Міністрів УРСР, Верховному суду УРСР та обласним судам. У 1970 році Мін’юст було відновлено [13, с. 4]. Тому реформування системи виконавчого провадження розумілося як постійний процес.

Отже, на основі викладеного як його історико-правову еволюцію можна визначити основні періоди розвитку правових засад виконання судових рішень. Визначення історичних періодів у минулому і сучасному, їх особливостей має сприяти прогнозуванню майбутнього розвитку правовідносин та законодавства, що їх регулює.

Необхідно навести періодизацію розвитку виконавчого провадження в УРСР, як її визначають О. Кузьменко та А. Авторгов:

1. НЕПівський період після прийняття Декрету РНК УРСР “Про суд” та інших актів, заміни судового пристава на судового виконавця;

2. Командний період після прийняття Закону “Про судоустрій СРСР, союзних і автономних республік” 1938 року і закріплення судових виконавців до народних, обласних, верховних судів автономних і союзних республік;

3. Кодифікаційно-розвитковий період після прийняття ЦПК УРСР 1963 року і визначення прав та обов’язків судового виконавця;

4. Інструкційний період після затвердження останнього в УРСР НПА з досліджуваного питання — Інструкції про виконавче провадження [8, с. 20].

перекоані, що наведена періодизація достатньо узагальнена і не передає суті державного регулювання процесу виконання судових рішень. Тим більше, слід навести власну періодизацію, яка за часом виходить за межі радянського періоду.

Першим етапом становлення організаційних та адміністративно-правових засад регулювання діяльності з примусового виконання судових рішень є часи Київської Русі та середньовічних руських князівств, коли виконувалися князівські судові та громадські рішення спеціальними службовими особами князя — приставами, дитячими, емцями, мічниками, ябетниками, які, крім виконання судових рішень, ловили боржників за вимогами стягувачів і забезпечували явку викликами осіб до суду.

II етап регулювання виконавчого провадження в українських землях характеризується наявністю згідно із тогочасним законодавством князівств руських, Литовської держави, Речі Посполитої приставів, надольщиків, які підпорядковувалися воеводам і виконували рішення загальних судів та судів для торговельного стану. В окремих випадках судові рішення виконували самі особи, на користь яких було прийнято рішення суду.

III етап проходив у часи від входження українських земель до складу Російської імперії до реформування судової системи Катериною II (1654 рік — кінець XVIII ст.). У ці часи виконання рішень здійснювали судові пристави, а з початку XVIII століття після реформ Петра I — Головний магістрат, юстиц-колегії, Урядний наказ, які виконували судові та адміністративні рішення. До невинних боржників застосовувалися заходи примусової праці, майнова відповідальність та фізичні покарання.

IV етап проходив з кінця XVIII до кінця XIX ст., коли після реформи Катерини II примусове виконання судових рішень здійснювали державні службовці, підпорядковані поліцейським органам.

На **V етапі** (з 1860-х до 1917 років) внаслідок прийняття Закону “Про судових слідчих”, Судебника, Судового статусу, Закону “Судові пристави й правила виконавчого провадження за судовим статутом” було утворено більш сучасну систему виконання судових рішень із їх примусовим виконанням судовими приставами. Внаслідок наявності достатніх повноважень, матеріальних пільг і винагород за якісне виконання результати дії системи виконавчого провадження у цей історичний період були високими.

Можна вважати, що **VI етап** правового регулювання здійснення виконавчого провадження проходив від 1917 року до кінця 50-х — початку 60-х років XX ст. Цей етап характеризувався значною кількістю законодавчих та підзаконних НПА, частину з яких було названо вище. Протягом цього періоду державні виконавці отримували грошові премії та державну підтримку і повністю підпорядковувалися головам судів та суддям.

VII період розвитку правового регулювання процесу виконання судових рішень проходив від початку 1960-х років до початку 1990-х. У цей період нормами Закону СРСР “Про затвердження основ законодавства про судоустрій Союзу РСР, союзних і автономних республік” 1958 року, Закону УРСР “Про судоустрій Української РСР” 1960 року, ЦПК УРСР 1963 року, інструкцій Мін’юста “Про порядок виконання судових рішень” 1973 року, “Про виконавче провадження” 1986 року та інших НПА було

забезпечено систему примусового виконання судових рішень товариських судів, комісій у справах трудових спорів, профкомів, адміністративних органів, виконкомів рад народних депутатів і деяких інших органів стосовно громадян. Ефективність виконання забезпечувалася вже не наданням премій виконавцям, а жорсткою системою підпорядкування державних виконавців судам та територіальним відділам юстиції; учасників процедури виконання — державним виконавцям; постійним партійним втручанням, а також адміністративною та кримінальною відповідальністю за невиконання рішень судових та адміністративних органів.

І, нарешті, **VIII період** розвитку законодавчого забезпечення правового регулювання виконання судових рішень було розпочато із набуттям Україною незалежності. Однак у межах цього періоду можемо виділити як мінімум уже чотири мікроперіоди. “Мікро” — через достатньо невеликі інтервали. Перший можна назвати пострадянським: проходив з початку 1990-х і до прийняття у 1998 році Закону України “Про державну виконавчу службу” й у 1999 році Закону України “Про виконавче провадження”. Другий тривав з кінця 1990-х років до 2005 року і характеризувався спробами налагодити роботу ДВС України. Третій припадає на реформування 2005 року і характеризується новаторською у світовій практиці спробою утворення органу з виконання судових рішень прямого урядового підпорядкування. Четвертий мікроперіод триває і зараз, починаючи з 2006 року з моменту новітнього реформування ДВС України у межах Мін’юста України. Одним із пріоритетних напрямів розвитку української юстиції на сьогодні є забезпечення ефективності системи примусового виконання рішень судів [13, с. 5]. Особливості цього процесу необхідно розглядати окремо у наступних роботах за досліджуваною тематикою.

Періодизація розвитку законодавства про виконання судових рішень свідчить про продовження реформ у цій площині і дозволяє зробити прогноз щодо напрямку цих реформ. Слід відзначити, що продовження реформування системи органів ДВС сприятиме підвищенню ефективності діяльності таких органів та забезпеченню реалізації прав громадян і суб’єктів господарювання.

Характеристика діяльності органів із забезпечення виконання рішень різних судів на різних періодах розвитку законодавчого забезпечення правового регулювання виконання судових рішень вказує сучасному законодавцеві шлях на підвищення статусу самого державного виконавця, його соціальної і правової захищеності, а також на підвищення рівня жорсткості як заходів господарської відповідальності до суб’єкта господарювання, що не виконує судові рішення, так і заходів адміністративної і кримінальної відповідальності до його керівників і працівників. Проте ці питання повинні розглядатися комплексно у межах кількох галузей як матеріального, так і процесуального права у наступних роботах.

Список використаних джерел

1. *Ткачук, В.* Історичні аспекти (порівняльний аналіз) вирішення проблем виконання кримінальних покарань, не пов’язаних з позбавленням волі [Текст] / В. Ткачук // Підприємництво, господарство і право. — 2010. — № 7. — С. 26–29.
2. *Васьковській, Е. В.* Курсь гражданского процесса [Текст] / Е. В. Васьковській. — М. : Изд. Братьев Башмаковыхъ, 1913. — Т. 1. — 687 с.
3. *Скомороха, Л. В.* Державна виконавча служба: історія і сучасність [Текст] / Л. В. Скомороха // Право України. — 2002. — № 8. — С. 94–98.
4. *Ярош, Д. В.* Формування судової системи Української Народної Республіки періоду Центральної Ради [Текст] / Д. В. Ярош // Університетські наукові записки. — 2007. — № 1 (21). — С. 18–22.
5. *Ярош, Д. В.* Конституція Української Народної Республіки 1918 року про органи державної влади та управління України: історичний досвід і сучасність [Текст] / Д. В. Ярош // Університетські наукові записки. — 2005. — № 1–2 (13–14). — С. 49–56.
6. Инструкция о порядке исполнения судебных решений [Текст] / НКЮ СССР. — М. : Изд-во НКЮ СССР, 1941. — 104 с.

7. О судостроительстве СССР, союзных и автономных республик : Закон Союза ССР от 16.08.1938 г. [Текст] // Ведомости Верховного Совета СССР. — 1938. — № 11.
8. Кузьменко, О. Правовой статус державного виконавця у радянському праві [Текст] / О. Кузьменко, А. Авторгов // Право України. — 2007. — № 9. — С. 17–20.
9. Об утверждении основ законодательства о судостроительстве Союза ССР, союзных и автономных республик : Закон Союза ССР от 25.12.1958 г. [Текст] // Ведомости Верховного Совета СССР. — 1959. — № 1. — Ст. 12.
10. Сердюк, В. Організація та діяльність найвищого судового органу України в радянський період [Текст] / В. Сердюк // Право України. — 2006. — № 9. — С. 123–128.
11. О порядке назначения судебных исполнителей : приказ Президиума Верховного Совета СССР от 30.04.1955 г. [Текст] // Сборник законов СССР и указов Президиума Верховного Совета СССР. 1938 г. — июль 1956 г / под ред. Ю. И. Мандельштам. — М. : Госуд. изд-во юрид. литер., 1956. — С. 111.
12. Про судостроїть Української РСР : Закон Української РСР від 30.06.1960 р. [Текст] // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1960. — № 23. — Ст. 176.
13. Оніщук, М. Українська юстиція: проблеми і пріоритети діяльності на шляху до правової держави (до 90-річчя української юстиції) [Текст] / М. Оніщук // Право України. — 2008. — № 11. — С. 4–9.

Надійшла до редакції 28.08.2014

Деревянко Б. В. Периодизация правового регулирования исполнения решений хозяйственных и других судов

Выделены восемь основных историко-правовых этапов правового обеспечения деятельности органов, обеспечивающих исполнение решений хозяйственных и других судов на территории Украины со времен Киевской Руси до настоящего времени: этап Киевской Руси и средневековых русских княжеств; этап регулирования законодательством княжеств русских, Литовского государства, Речи Посполитой; этап времен от вхождения украинских земель в состав Российской империи до реформирования судебной системы Екатериной II; этап с конца XVIII до конца XIX веков, когда контроль за исполнением судебных решений осуществлялся полицейскими органами; этап с 1860-х до 1917 годов, на протяжении которого была создана схожая с современной система исполнения судебных решений и институт судебных приставов; этап с 1917 года до начала 60-х годов XX века, когда государственные исполнители подчинялись судьям; этап с начала 1960-х до начала 1990-х годов, когда была сформирована система принудительного исполнения решений судебных и административных органов; этап от получения Украиной независимости, в течение которого появилось украинское законодательство и были проведены реформы. Выявлены характерные признаки этапов и особенности в законодательстве об исполнительном производстве разных времен.

Ключевые слова: историко-правовой этап, правовое обеспечение, хозяйственный суд, Киевская Русь, законодательство, исполнительное производство.

Derevyanko, B. V. Periodization of the Legal Regulation Enforcement the Decisions of Economic and Other Courts

Eight major historical and legal stages of legal support bodies that enforce the decisions of economic and other courts in the territory of Ukraine from the Kyiv Rus to the present time have been allocated: stage of Kiev Rus and medieval Russian principalities; stage of adjusting legislation Russian principalities, the Lithuanian state, the Polish-Lithuanian Commonwealth; stage from entering the Ukrainian lands in the Russian Empire until the reform of the judiciary by Catherine II; stage at the end of the XVIII to the end of the nineteenth century, when control over the execution of judgments carried out by police authorities; stage from the 1860s to 1917, during which was created similar to the modern system of execution of court decisions and the institution of the bailiffs; stage from 1917 to the early 60-ies of XX century; stage since the early 1960's to the early 1990s, when it was formed a system of enforcement of court and administrative bodies; stage from Ukraine gained independence, during which appeared Ukrainian legislation and reforms have been undertaken. The characteristic features of the stages and features of the law on enforcement of different times. Characteristic stages features and the special features in the legislation of Enforcement Procedure of different ages were found.

Keywords: historical and legal stage, legal support, economic court, Kyiv Rus, legislation, Enforcement Procedure.